

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

løbig med en 1-årig turnustjeneste ved bibliotekerne.

Det nævnte forslag vil få meget vidtgående konsekvenser, og som det ærede medlem sikkert vil forstå, har der været kort tid til rådighed for mig til at tage stilling til de problemer, der knytter sig til det. Jeg har derfor fundet det ønskeligt at overveje disse problemer meget nøje, men det er min hensigt at søge forslaget fremsat i begyndelsen af det kommende folketingsår.

Poul Dam: Jeg takker for den højtærede ministers svar, men må naturligvis beklage, at man ved udarbejdelsen af åbningstalen ikke kunne overskue problemet og ikke kunne se, at disse problemer var mere omfattende, end man da havde troet.

Jeg føler imidlertid at måtte føje en enkelt bemærkning til, nemlig den, at vi jo i disse sparetider den ene gang efter den anden ser den situation, at man gennemfører en lov, som kun bliver en ramme, som kun bliver en smuk skal, fordi man i næste omgang af bevillingsmæssige grunde eller af andre grunde ikke får udfyldt skallen, og jeg vil gerne spørge den højtærede minister for kulturelle anliggender, om han vil gøre en indsats for, at de love, der bliver gennemført under hans ressort, også kan blive udfyldt efter deres hensigt så hurtigt som muligt.

Ministeren for kulturelle anliggender (Sølvhøj): Jeg vil gerne glæde det ærede medlem med at give det tilsagn, som det ærede medlem ønsker at få. Jeg skal tilføje, at når man tilbundsående ændrer uddannelsen i et meget vigtigt fag — og i et fag, der har fået ganske særlig betydning, fordi folkebibliotekernes virksomhed navnlig på det tekniske dataområde, dokumentationsområdet, i virkeligheden kan forventes at ville gennemgå en omkalfatring i de kommende år — er det klart, at man meget nøje må afveje, hvilke konsekvenser det får for uddannelsen, og at man ikke må forsømme nogen lejlighed til at rådspørge alle de instanser, som en sådan udvikling, en sådan ændring, kan interessere. Jeg vil altså gerne bekræfte, at når denne tilbundsående undersøgelse er gennemført, kan det ærede medlem trygt regne med, at jeg vil

forsøge på at få disse rammer udfyldt, således som lovens hensigt er.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring i lov om naturfredning.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 138) findes i tidenden sp. 3731, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 461).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen gående ud på en ny affattelse af lovforslaget.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Lund Jensen: Som det fremgår af betænkningen, er hele udvalget med undtagelse af det ærede medlem hr. Vivike enig om at anbefale det foreliggende lovforslag til vedtagelse i den form, hvori det er fremsat af ministeren. Jeg skal derfor på flertallets vegne anbefale, at man stemmer imod det af det ærede medlem hr. Vivike stillede ændringsforslag.

Når socialdemokratiet ikke under de foreliggende omstændigheder kan stemme for ændringsforslaget, betyder det ikke, at vi har ændret opfattelse med hensyn til erstatningsbestemmelsen i § 22. Vi mener stadig, at den regulering af bebyggelsen, der her er tale om, principielt bør være erstatningsfri, men vi har på god demokratisk vis taget til efterretning, at en lovændring som den, det ærede medlem foreslår, blev underkendt ved folkeafstemningen i 1963, og derfor er vi indstillet på at søge spørgsmålet løst på en anden måde.

Vi finder imidlertid ikke, at det tjener noget formål at rejse en ny debat om dette prekære spørgsmål, så længe naturfredningskommissionen ikke har afsluttet sit arbejde. Nu har vi jo berettiget grund til at

[Lund Jensen.]

vente, at en betænkning fra kommissionen vil foreligge i løbet af nogle få måneder, således at vi i næste samling får lejlighed til at drøfte problemet i en større sammenhæng.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale at stemme imod ændringsforslaget og at stemme for lovforslagets vedtagelse.

Vivike: Det var jo ikke det foreliggende lovforslag, der var ude til folkeafstemning, det var et andet lovforslag; det var et lovforslag, som blev fremsat i 1963 og blev vedtaget med socialdemokratiets, de radikales og socialistisk folkepartis stemmer, mens de øvrige partier stemte imod.

Jeg kan ikke rigtig forstå den motivering, at man ikke kan lave en ændring i en lov, fordi der sidder en kommission og arbejder med lovbetet, som før eller senere vil komme med en betænkning, for naturfredningskommissionen blev jo nedsat i 1961, og uanset det vedtog folketetinget en ny lov i 1963, den, som jeg lige omtalte.

Nu nærer jeg meget stor tvivl om, at naturfredningskommissionen kan afgive betænkning i løbet af få måneder. Vi står her over for at skulle udskyde revisionen af den gældende naturfredningslov, og jeg er meget nær ved at tro, at vi i næste folketingsamling, altså i samlingen 1965-66, vil blive stillet over for en yderligere udskydelse af den nugældende lov. Jeg tror nemlig ikke på, at naturfredningskommissionen bliver færdig så hurtigt, som det ærede medlem hr. Lund Jensen mente.

Medens naturfredningskommissionen arbejder, og medens vi venter, er der nogle andre, der også arbejder, og det er det, der er afgørende for, at socialistisk folkeparti mener, vi må foretage en lille ændring i loven. De andre, der arbejder, er grundspekulanterne, og en gang ad åre, når vi skal vedtage en ny naturfredningslov, er der stor risiko for, at der ikke er mere at frede, for så har grundspekulanterne ødelagt alle naturskønne områder i Danmark. Når de er i stand til dette, og når det kan foregå på den måde, det gør, idet de opkøber massevis af bøndergårde og udstykker dem, er det, fordi vi har fået stk. 2, dette uheldige stykke, ind i lovens § 22. Det er stk. 2, der må benævnes som erstatningsparagraffen, og den

fortolkes af domstolene på den måde, at man skal yde fuld erstatning til grundspekulanterne. Fuld erstatning er et mildt udtryk, endda et meget mildt udtryk, for faktum er, at hvis en spekulant opkøber en gård for 200.000 kr. og så slagter gården på den måde, at han klæder den af for maskiner og besætning og udstykker markerne i parceller, og hvis han for de samlede parceller til sommerhuse skal have en pris på 1 mill. kr., så fortolkes loven på den måde, at han, hvis der rejses fredningssag, som ender med, at der ikke må udstykkes til sommerhuse, skal have en erstatning ikke på 200.000 kr., men på 1 mill. kr. Går det så sådan, at han får 1 mill. kr. i erstatning, kan han købe 5 andre bøndergårde andre steder, og så kan det gå på lignende måde, men blot langt voldsommere. Det er altså en kolossal lavine, der her sættes i bevægelse.

Det, der sker i praksis, er jo, at fredningsnævnene, når de står over for dette, siger: hvis vi nu rejser fredningssag for at bevare dette naturskønne område for almenheden, må vi gå ud fra, at statskassen skal betale denne kolossale erstatning, for hvilken manden så køber andre store arealer op, hvor han fortsætter. Det vil altså sige, at nævnene i virkeligheden, hvis de rejser fredningssag, må se i øjnene, at de er med til at tømme statens kasse; derfor er der egentlig ikke meget at sige til, at de viger tilbage for at rejse fredningssag. Men resultatet er, at vore smukke og mest rekreative områder bliver ødelagt af sommerhusbebyggelser.

Dette stk. 2 kom ind i loven i 1961 efter langvarige forhandlinger i udvalget, hvor VK-partierne forlangte en erstatningsbestemmelse indsat. Det kunne vi ikke blive enige om, og vi 3 partier gik da hen for at skrive betænkning. Da vi stod dér, kom VK og sagde, at de havde fundet ud af et nyt stykke til § 22, som de mente vi kunne gå med til, da det ifølge deres mening — og imellem dem var to jurister — ikke kunne gå an, at grundspekulanter skulle have erstatning. Og så kom dette stykke med. Men praksis har vist, at domstolene fortolker det på en anden måde, end udvalget dengang havde regnet med.

Der var altså flertal dengang for at lave en naturfredningslov præcis som den, vi har, blot uden denne erstatningsbestemmel-

[Vivike.]

se, og det samme flertal, nemlig det radikale venstre, socialdemokratiet og socialistisk folkeparti, er jo stadig til stede i folketinget; men nu vil de radikale eller socialdemokraterne pludselig ikke være med til at standse denne frygtelige ødelæggelse af vore naturværdier ved simpelt hen at standse grundspekulationen i dem. Det hænger måske sammen med, at den højtærede statsminister bombastisk har erklæret, at ingen sinde vil han vedtage love baseret på stemmer fra socialistisk folkeparti, så må det hellere gå ad Pommern til, inflationen rase og vore naturværdier nedbrydes. Hvis der er nogen, der er glade for et sådant standpunkt, må det være grundspekulanterne; det er til gavn for dem, men det er dyrt for befolkningen i almindelighed. Jeg synes virkelig, vi skulle se at komme til fornuft og få standset det, der foregår og vil foregå ifølge min opfattelse meget længe endnu, for jeg er uden at bebrejde den noget ikke optimist med hensyn til naturfredningskommissionens arbejde; det er et kolossalt område, den skal grave sig igennem, før den kan nå frem til at afgive betænkning om en ny naturfredningslov.

Vi skal ikke varetage grundspekulanternes interesser, men varetage befolkningens tarv, og derfor bør man, inden man forlænger naturfredningsloven, fjerne § 22, stk. 2.

Iver Poulsen: De uafhængige er enige med udvalgets flertal i, at det ikke er hensigtsmæssigt at gribe ind i naturfredningskommissionens arbejde med at få skabt et grundlag for en revision af naturfredningslovgivningen i dens helhed. Derfor vil de uafhængige stemme imod det af mindretallet, det ærede medlem hr. Vivike, stillede ændringsforslag, og vi kan ved tredje behandling stemme for lovforslagets endelige vedtagelse.

Ministeren for kulturelle anliggender (Sølvhøj): Jeg takker de ærede ordførere, som på ny har givet tilslutning til det fremsatte lovforslag.

Over for det ærede medlem hr. Vivike må jeg henvise til regeringens her i tinget tilkendegivne ønske om at tilstræbe bred politisk dækning for, hvad der videre skal ske på dette område. Det må være klart, at

regeringen, inden et nyt initiativ bliver taget, må have lejlighed til at overveje, hvad der kommer af arbejdsresultater fra den siddende naturfredningskommission og også fra boligministeriets udvalg om planlægningslovgivning, og se, om der i dette ligger mulighed for en opretning af den tilstand, vi har i dag. Det vil efter min opfattelse ikke være rimeligt at kortslutte det udvalgsarbejde, der er i gang.

Det kan uden besvær konstateres, at der i dag ikke vil kunne opnås bred politisk tilslutning til en isoleret ophævelse af naturfredningslovens § 22, stk. 2. Naturligvis kan man finde det beklageligt, at vilkårene på dette område fortsat skal være utilfredsstillende, men som det allerede er bemærket, kan det forventes — det er en oplysning, jeg gerne på ny vil give det ærede medlem — at naturfredningskommissionen vil gøre sig færdig i år, og formentlig vil der ret snart kunne forventes en beretning fra boligministeriets udvalg om planlægningslovgivning. På baggrund af den stilling, som de forskellige politiske partiers og også de kommunale sammenslutningers repræsentanter vil tage i kommissionen og udvalget, må regeringen overveje, hvilke muligheder der består for at opnå en bred enighed i dette vigtige spørgsmål.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslaget

forkastedes med 121 stemmer mod 6.

Lovforslagets tekst og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en kommission til undersøgelse af arbejdspladsernes problemer.

(Forslaget til folketingsbeslutning (nr. XXII) findes i tillæg A. sp. 2159, fremsættelsen i tidenden sp. 3553).

Sagen sattes til forhandling.